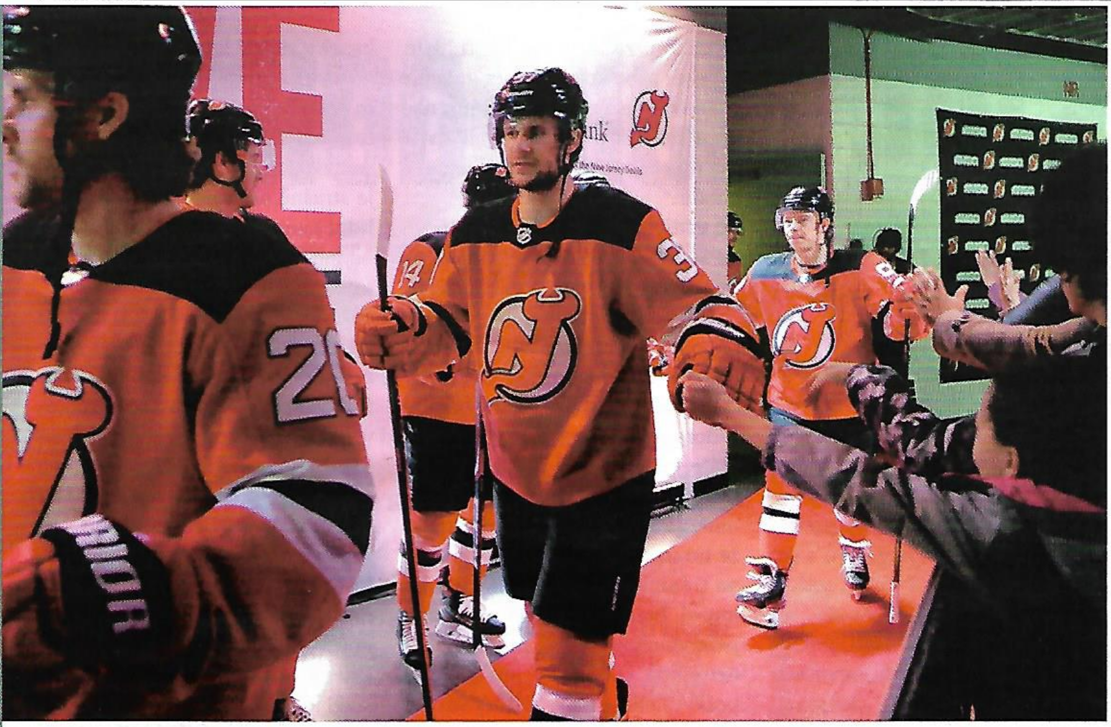

FOTO: PROFIMEDIA.CZ

po tom, kdy začínali se sportem Wayne Gretzky, Martina Hingisová. Bylo to ve dvou letech. Ptal jsem se sám sebe: Nejde začínat ještě dřív? A zjistil jsem, že by to mohlo jít. V praxi se záhy ukázalo, že to dobře funguje. O pár let později jsem se dopídil k vědeckým závěrům, které tento pohled jednoznačně potvrzují. Dřív jsem měl potíž v tom, že jsem celé roky hledal někoho, kdo by šel stejnou cestou, ale nikoho jsem nenašel. Sportoviště máte plná rodičů, kteří se dětem opravdu hodně věnují, podporují je, vozí na závody a na turnaje. Ale takhle brzo a s takhle propracovaným systémem nikdo nezačínal. Až když jsem vydal první knížku, přidala se spousta rodičů."

Neprojektoval jste si tedy do synovy kariéry vlastní nesplněné sny? Psychologové jsou zajedno v tom, že není ideální říct dítěti, že musí jednou hrát NHL.

„Podle mého názoru nemá rodič právo předurčit svému dítěti život se vším všudy, ještě třeba v době, než se narodí. A to s veškerou úctou k Richardu Williamsovi. On si ještě dva roky předtím, než se narodila starší Venus, udělal plán na 68 stránkách a splnil ho: vychoval z dcer tenisové šampionky. Nebo jsou známé příběhy čínských matek, které děti drilují, aby ve dvanácti letech měly klavírní koncert v Carnegie Hall v New Yorku. To je opravdu tvrdý dril, při kterém jdou často s dětmi do konfliktu. Takže i tahle výchova může být, a v mnoha případech také byla, úspěšná. Ale po etické stránce není v pořádku. Protože nelze předurčovat dítěti jeho život. Já jsem se snažil Kamevédu proti tomuhle opevnit."

Jak?

„Když se dítě narodí, vy mu nepředurčujete konkrétní cestu, ale předkládáte před něj rozvojové možnosti. Dáte mu šanci, aby se rozvíjelo mnohem líp, rychleji a komplexněji než ostatní děti. Během prvních let ho pak pozorujete, poznáváte a dítě vám dává jasné signály, co chce a nechce dělat. Vy máte samozřejmě možnosti, jak dítě k něčemu připoutávat. Třeba jen tím, že ho vodíte na tenisové kurty, nebo na ledovou plochu. To má na něj ohromný vliv."

Ale poté necháte volbu na tom, co dítě baví?

„Ve třech letech došlo u syna k tomu, že jednoznačně preferoval ze všech míčových sportů basketbal, přestože jsme byli volejbalová rodina. Řekl jsem mu: Tak teď si zhruba hodinu půjdeme kopat, pak si uděláme něco z tenisu a volejbalu. Ale uplynulo padesát minut a on furt jen dribloval a házel na koš. Říkám: Pavle, už toho nech, pojďme udělat tohle. On říkal: Počkej, taťko, ještě tohle. I dneska když přijede do Česka, jdeme každý den házet na koš a hrajeme jeden na jednoho. To samé bylo i s hokejem. Už ve třech letech mi dal u těchto dvou sportů zcela jednoznačný signál, který nešlo přehlédnout. Dneska mi říká: Tati, vím, že kdybych nehrál hokej, budu dělat basketbal a budu v něm dobrý."

Takže on si vybral hokej.

„Ano. Kdo tvrdí opak, lže. Rodičům jasně říkám: Nesnažte se, když vy milujete tenis, ale kluk miluje fotbal, cpát ho do tenisu. Vy jako rodiče máte sílu malé dítě nasměrovat a k něčemu přinutit. Ale postupně je dítě silnější a silnější, zatímco vy slábnete. A kluk nebo holka vám z toho nejpozději v pubertě uteče. Vy i on budete nešťastní, takže poslechněte jeho hlas. Když je to jeho volba, dokáže daleko snadněji překonat překážky, i tu pubertu. Protože je to prostě to, co chce dělat a vychází to z něj. Nesmí to být diktát, dítě si samo vybírá svoji cestu životem. Rodiče jsou jen učitelé, trenéři, sparing, manažeři, kuchaři, platí náklady, odstraňují rizika a nebezpečí."

Zůstaňme u kritických připomínek. Nevede tahle individuální péče od kolébky k výchově egoistů?

„Pokud byste se dali na dráhu individuálního sportu, tam se vyloženě můžete zaměřit na sebe a nikomu to nevadí."

Myslel jsem tu otázku v širším kontextu. I z hlediska chování ke druhým lidem mimo sportoviště.

„Bavili jsme se o rozvoji pohybové inteligence, ale když máte na dítě čas a věnujete mu v mládí veškerou svou energii a pozornost, předáváte mu i svůj pohled na svět. V době, kdy o něj ještě dítě stojí. V pubertě už o něj nestojí. Můžete ho formovat, předávat mu zkušenosti a postoje, které jste nasbírali během života. Nedelegujete to na nějaké pochybné instituce nebo na televizi, kde na děti blikají šílené věci a náměty. Já jsem měl se synem opačný problém. Pavel je strašně hodný a první roky NHL to bylo až na škodu. Říkal jsem mu: Pavle, musíš vystřelit, ostatní hráči jdou taky hned do brány. Ale on na to: Já přece nebudu střílet, když vidím lépe postaveného spoluhráče. Já mu prostě přihraju, jinak by mě to nebavilo. Měl to tak dané vždycky. Když se ztratil puk, byl první, kdo byl zpátky. Ostatní to nezajímalo. Hrozně rád pěstoval vztahy v kolektivu, což je fajn. Získáte spoustu kamarádů a jste oblíbený v týmu. Ale profesionální sport, i ten kolektivní, je přece jen o určité míře, a v Americe o dost velké míře, sobectví. A já jsem měl pořád pocit, že si tím, jaký je, ubližuje. Tady se dostáváme k českému prostředí, kterým děti chtě nechtě musí aspoň v základní devítiletce projít, než třeba odejdou do zahraničí. Máme tu nekvalitní soutěže, s kterými se pereme ne-